

Verantwoordelijkheden implementatie top-13 maatregelen*

LTO Noord neemt verantwoordelijkheid voor de implementatie van de volgende maatregelen:

- een voorlichtingscampagne kringlooplandbouw/precisiebemesting (maatregelen VW1 en VW8). LTO-Noord werkt dit projectmatig uit, met een fasering in de tijd. LTO Noord vraagt de andere partijen om dit project te medefinancieren.
- verankering van het concept kringlooplandbouw (maatregel VW1) binnen het duurzaamheidscertificaat Melkveehouderij en binnen GLB-voorwaarden.

De waterschappen nemen verantwoordelijkheid voor de implementatie van de volgende maatregelen:

- sturen op inlaat water met een goede waterkwaliteit (maatregel VW 18).
- optimalisatie van de eigen bagger- en slootschoonprogramma's (maatregel VW 15).
- afspraken met ANV's over samenwerking bij (kwaliteits)baggeren door agrariërs en inzet baggerpomp (maatregel VW15), alsmede rond aanleg en onderhoud van natuurvriendelijke oevers en helofytenfilters (maatregel VW16).
- een voorlichtingscampagne vermindering erfafspoeling (maatregel VW7), waar mogelijk in samenwerking met gemeenten.
- optimalisatie peilbeheer vanuit ecologie en economie (maatregel VW19).

De provincies nemen verantwoordelijkheid voor:

- de verdere uitwerking van duurzaam bodembeheer (maatregel VW13) en duurzaam graslandbeheer (maatregel VW2), via de opzet van praktijknetwerken en de uitwerking van regionale pilots
- de uitwerking van beleid en/of pilots rond onderwaterdrainage (maatregel VW9)

VIC Zegveld neemt verantwoordelijkheid voor kennisinbreng in de diverse trajecten, alsmede voor verder onderzoek naar kennisleemten (bijv. biomassateelt, maatregel VW14). Daarnaast kunnen partijen op onderdelen activiteiten uitbesteden aan het VIC.

Veelzijdig Boerenland neemt verantwoordelijkheid voor het voorlichten van de aangesloten ANV's over de afspraken in deze samenwerkingsovereenkomst, alsmede voor het opzetten van / geven van advies over een systeem van blauwe diensten, voor bijvoorbeeld maatregelen als natuurvriendelijk slootschonen en baggeren met de baggerspuit.

* Voor een beschrijving van deze maatregelen wordt verwezen naar het deelrapport "veenweiden", tabel 2 pagina 6 en 7, alsmede naar de "factsheets maatregelen veenweiden". Rapport en factsheets zijn te vinden op <http://www.helpdeskwater.nl/onderwerpen/wetgeving-beleid/kaderrichtlijn-water/uitvoering-nationaal/rijn-west/nutriënten/>

Besluit tot samenwerken nutriënten Rijn-West

Het Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn-West (RBO Rijn West), LTO Noord en de Koninklijke Algemeene Vereniging voor Bloembollencultuur (KAVB) geven met dit besluit tot samenwerken uitdrukking aan de wens om gezamenlijk de nutriëntenproblematiek in grond- en oppervlaktewater in het deelstroomgebied Rijn-West te verminderen.

Partijen zijn het eens over de volgende oplossingsrichting:

Overwegingen

1. Nederland heeft een verplichting met betrekking tot de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater, voortkomend uit de Europese Kaderrichtlijn Water.
2. Provincies, waterschappen en gemeenten in het RBO-Rijn-West zijn ieder verantwoordelijk voor delen van deze waterkwaliteitsopgave in de regionale wateren in het deelstroomgebied Rijn-West.
3. LTO Noord en de KAVB hebben de ambitie om duurzaam te produceren en nemen tegen die achtergrond verantwoordelijkheid voor het agrarische deel van de waterkwaliteitsopgave, mede in relatie tot het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer.

Gezamenlijke constatering en uitgangspunten

4. De waterkwaliteitsdoelstellingen in het veenweidegebied, het bollengebied en de diepe polders/droogmakerijen in Rijn-West worden momenteel niet gehaald, onder andere door een overmaat nutriënten in het oppervlaktewater. Oorzaken zijn nutriëntenemissies door landbouwkundig gebruik, afbraak van organisch bodemmateriaal en het complexe bodem- en watersysteem. Hier ligt een gezamenlijke waterkwaliteitsopgave.
5. Duurzaamheid richt zich niet alleen op ecologische maar ook op economische aspecten. Inzet is daarom deze waterkwaliteitsopgave op te lossen binnen de randvoorwaarde van een renderende agrarische bedrijfsvoering met toekomstperspectief.
6. In de afgelopen tijd is gezamenlijk gewerkt aan oplossingsrichtingen. Dat heeft geleid tot een overzicht van meest kansrijke maatregelen. Deze maatregelen en de implementatie daarvan zijn beschreven en geadresseerd aan partijen in het rapport "Nutriëntenmaatwerk in de polder". Dit rapport vormt de leidraad voor de aanpak van de nutriëntenproblematiek in Rijn-West. Dit advies is in het RBO Rijn West op 29 maart 2013 vastgesteld.

Afspraken

7. Ieder van de partijen neemt (vanuit de eigen taken en bevoegdheden) verantwoordelijkheid voor zijn deel van de implementatie van de beschreven kansrijke maatregelen.

8. Het is de gezamenlijke ambitie om in 2027 te voldoen aan de doelen van de Europese Kaderrichtlijn Water, dan wel inzicht te hebben waar en waarom de doelen niet haalbaar zijn. Om aan die ambitie te kunnen voldoen, gaan partijen tot 2021 forse stappen zetten om de nutriëntenbelasting in Rijn West te verminderen.
9. Partijen bepleiten gezamenlijk bij het Rijk voor cofinanciering van relevante maatregelen via POP-3.
10. Direct betrokken partijen werken dit besluit tot samenwerken verder uit in twee stappen:
  - separate samenwerkingsovereenkomsten voor veenweide en diepe polders/droogmakerijen met benoeming van doelen, maatregelen, rollen en verantwoordelijkheden.
  - jaarlijkse voortschrijdende uitvoeringsprogramma's per nader te benoemen 'organisatorische eenheid' met benoeming van concrete activiteiten.
11. Desgewenst betrekken partijen daarbij ook andere relevante partijen.
12. Voor het bollengebied werken de direct betrokken partijen, als onderdeel van het bestaande LMB-overleg, een jaarlijks voortschrijdend uitvoeringsprogramma uit.
13. Partijen bespreken de voortgang jaarlijks, mede op grond van de voortgangsrapportages voor de afzonderlijke gebieden.
14. De gemaakte afspraken zijn voor partijen een inspanningsverplichting.
15. Het Besluit tot samenwerken nutriënten in Rijn West is geldig van 12 juni 2013 tot en met 12 juni 2021.
16. Het Besluit tot samenwerken nutriënten in Rijn West heeft expliciet geen juridische binding.

Utrecht, 12 juni 2013

Voor LTO Noord

dhr. S.J. Schenk

Voor het RBO Rijn-West

Drs. R.E. de Vries

Voor KAVB

ir. P.W. Kleijn

provincie **HOLLAND**
ZUID

Gedeputeerde Staten

Contact
J.W. Rijke
T 7094
jw.rijke@pzh.nl

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
10 juni 2013

Ons kenmerk
PZH-2013-413147857
Uw kenmerk

Bijlagen

RBO Rijn-West
d.t.v. Dhr. S. Visser
De Beeringen 22
6681 JH Bommel

Onderwerp
deelname aan bestuursovereenkomst nutriënten in
Veenweide Rijn-West.

Geachte heer Visser,

Op 28 maart heeft het RBO besloten tot uitvoering van het nutriëntenadvies voor Rijn-West. Daartoe is een Besluit tot samenwerking vastgesteld, dat door Rijn-West, LTO-Noord en KAVB zal worden ondertekend. De provincie Zuid-Holland kan hiermee instemmen en onderschrijft de inhoud van het besluit.

Voor de nutriëntenaanpak in het Veenweidegebied is een afzonderlijke concept-bestuursovereenkomst opgesteld. Zoals ik meegedeeld heb tijdens het RBO van 28 maart, zal de provincie deze overeenkomst niet ondertekenen, louter vanwege praktische overwegingen.

De provincie heeft in december 2012 besloten geen intentie-overeenkomsten meer te ondertekenen, maar alleen nog juridische contracten. Dit principe besluit is door GS genomen omdat er aan het afsluiten van een samenwerkingsovereenkomst zoveel interne juridische en bestuurlijke procedures vast zitten, dat deze ballast niet in verhouding staat tot de vlotte en concrete uitvoering van de (nutriënten)afspraken in de praktijk.

GS gaan er van uit dat deze uitvoering op ambtelijk niveau geen problemen zal opleveren, en staan volledig achter de doelstellingen en afspraken die daarin zijn opgenomen, in het bijzonder die op de provincies betrekking hebben.

Het aanbieden van de Bestuursovereenkomst voor Veenweiden ter ondertekening aan GS heeft daarom geen zin. Wij stellen u voor de inhoud van deze brief voorzover deze op Veenweidegebied betrekking heeft, toe te voegen (als bijlage) aan de overeenkomst.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag

Tram 9 en de buslijnen
90, 385 en 386 stoppen
dichtbij het
provinciehuis. Vanaf
station Den Haag CS is
het tien minuten lopen.
De parkeerruimte voor
auto's is beperkt.

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

mr. C. Verwijs
Hoofd bureau Waterbeheer

Deze brief is digitaal vastgesteld, hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

voorzitter RBO Rijn-West
De heer R.E. de Vries
Postbus 80300
3508 TH Utrecht

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
M. Walgreen
BEL/WAT

Doorkiesnummer (023) 514 3724
walgreenm@noord-holland.nl

1 | 2

Betreft: adhesiebetuiging nutriënten Veenweiden Rijn-West

Geachte heer de Vries,

In uw brief van 10 juli verzoekt u de provincie Noord-Holland, als één van de partners in de samenwerking in Rijn-West, de ondertekening van de Bestuursvereenkomst nutriënten Veenweiden Rijn-West in overweging te nemen.

Wij willen onze steun uitspreken voor de in de overeenkomst voorgestelde nutriëntenmaatregelen. Het gaat naar onze mening om effectieve maatregelen die op korte termijn de nutriëntenproblematiek aanpakken. Deze zijn van belang om de waterkwaliteit te verbeteren en daarmee te voldoen aan de inspanningsverplichtingen voor de Europese Kaderrichtlijn Water. Dit proces, waarin het afgelopen jaar vanuit het RBO Rijn-West belangrijke stappen zijn gezet, moet haar voortgang behouden.

Wij waarderen de insteek om te zoeken naar maximale ruimte voor lokaal maatwerk en synergie met andere lopende activiteiten (zoals het tegengaan van bodemdaling en weidevogelbeheer). Daarmee geeft u terecht aan dat het een overeenkomst op hoofdlijnen is, die nog uitwerking behoeft in uitvoeringsprogramma's. Wij zien het opstellen van uitvoeringsprogramma's als belangrijke vervolgstap, om op een lager aggregatieniveau dan Rijn-West de relevante onderwerpen met elkaar te verbinden en tot een concrete set van maatregelen voor een specifiek gebied te komen. Binnen de provincie Noord-Holland gaat onze aandacht voor wat betreft de nutriëntenproblematiek uit naar de grotere veenweidegebieden in de provincie, zoals Laag Holland, maar ook naar gebieden als Groene Hart en Amstelland.

Bij de aanpak van de nutriëntenproblematiek bij de bollenteelt heeft de provincie Noord-Holland de rol van aanjager en trekker voor Rijn-West opgepakt. Wij zijn blij dat deze regierol voor het veenweidegebied in

Verzenddatum
22 AUG. 2013

Kenmerk
222833/230818

Uw kenmerk
80EGD6C6

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl

Rijn-West door de provincie Utrecht wordt opgepakt. De provincie Noord-Holland wil in het vervolg van deze Bestuursovereenkomst vooral een rol spelen in het verbinden van dossiers en het bewaken van een integrale en brede maatschappelijke afweging van belangen.

De maatregelen genoemd in de bestuursovereenkomst zijn naar onze mening primair maatregelen die door de landbouwsector en de waterbeheerders operationeel gemaakt moeten worden. Daar denken wij als provincie natuurlijk graag in mee vanuit onze rol, zoals ook blijkt uit bijvoorbeeld onze deelname aan het verbreden van de CLB pilot Laag Holland. Wij willen de uitvoering van de voorgestelde nutriëntenmaatregelen steunen op een manier die recht doet aan de (beperkte) rol die wij als provincie bij de uitvoering van het nutriëntenadvies kunnen en willen spelen. Vandaar deze adhesiebetuiging in plaats van het ondertekenen van de bestuursovereenkomst zelf.

Ons voorstel is om voor de nutriënten aanpak verder te gaan op de door Rijn-West ingeslagen weg. Alvorens de vervolgstap te zetten naar het opstellen van regionale uitvoeringsprogramma's en organisatie van het proces daaromheen, achten wij het van belang dat er duidelijkheid komt over de beschikbaarheid van middelen en menskracht voor de uitvoering van de maatregelen beoogd in de veenweidegebieden. De Unie van Waterschappen heeft hiertoe reeds een eerste generiek aanbod gedaan. Afspraken hierover kunnen in het Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn-West gemaakt worden. Ook de keuze voor welke veenweidegebieden eventueel aparte regionale uitvoeringsprogramma's opgesteld moeten worden vraagt afstemming op niveau van Rijn-West, en behoeft een duidelijke opdracht aan deze gebieden. Wij stellen voor om de KRW doelstellingen en maatregelen voor nutriënten mee te nemen in (bestaande) regionale gebiedsprogramma's van de betreffende veenweide gebieden, en in de ontwikkeling van het POP-3. Wij zien de aanpak van de nutriëntenproblematiek hiermee met vertrouwen tegemoet.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten
van Noord-Holland,

provinciesecretaris
G.E.A. van Craaikamp

voorzitter
J.W. Remkes